

Samhällskunskap

Människor har alltid haft ett behov av att tillsammans skapa och utveckla samhällen. I dag står vi inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och digitalisering. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss i en komplex värld, ta ansvar för vårt handlande och främja hållbar utveckling.

Syfte

Undervisningen i kursen samhällskunskap ska syfta till att eleven utvecklar förtrogenhet med demokrati och mänskliga rättigheter. Den ska bidra till att eleven utvecklar kunskaper om de värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle samt om demokratiska processer och arbetssätt. På så sätt ska undervisningen ge eleven verktyg för att aktivt kunna ta ansvar och delta i samhället.

Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar nyfikenhet på och intresse för hur individen och samhället påverkar varandra. Den ska därför utveckla elevens kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället. Därmed ska eleven få en bredare samhällsförståelse samt utveckla tilltro till sin förmåga att aktivt delta i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt i fortsatta studier. Undervisningen ska också ge eleven förståelse för sina egna och andras levnadsvillkor och hur de kan påverkas av faktorer som kön och socioekonomisk bakgrund. I kommunikation om samhället ska eleven ges möjligheter att använda samhällsvetenskapliga ord, begrepp och andra uttrycksformer.

Undervisningen ska ge eleven förutsättningar att reflektera över samhällsfrågor ur olika perspektiv samt förståelse för hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck. Eleven ska också ges verktyg att granska hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen genom information, ståndpunkter och argument i olika sammanhang och källor. Eleven ska ges möjlighet att uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleven stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i kursen samhällskunskap ska eleven ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter,
- kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället, och
- förmåga att reflektera över samhällsfrågor ur olika perspektiv och granska hur de framställs i olika källor.

Centralt innehåll

Individer och gemenskaper

- Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar.
- Migration till, samt integration och segregation i, Sverige i dag.

Samhällsresurser och fördelning

- Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.
- Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomien hänger samman.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på arbetsmiljö och arbetsrätt.
- Utbildningsvägar samt arbetsuppgifter inom olika yrken och verksamheter.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Sveriges politiska system med Europeiska unionen (EU), riksdag, regering, Sametinget, regioner och kommuner. Var olika beslut fattas samt individers och gruppers möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling.
- Politiska idéer och partier.

Rättigheter och rättsskipning

- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen.
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering. Jämlikhet och jämställdhet.
- De nationella minoriteterna judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar.
- Rättssystemet i Sverige. Möjliga orsaker till och konsekvenser av olika typer av lagöverträdelser.

Information och kommunikation

- Mediernas roll i samhället.
- Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.

Granskning av samhällsfrågor

- Aktuella samhällsfrågor.
- Granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar mycket grundläggande kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.

Eleven visar mycket grundläggande kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. Eleven för mycket enkla resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av samhället.

Eleven för mycket enkla resonemang om samhällsfrågor. Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med mycket enkla källkritiska argument.